

Parlamentaarsed uudised

Piret Viljamaa (RiTo 9), Eesti Rahvusraamatukogu parlamendiinfo keskuse infospetsialist

Uudiste kokkuvõte välisriikide parlamentides toimunud 2003. aasta novembrist 2004. aasta aprillini.

Uudistest valiku tegemisel on kasutatud mitut elektroonilist infoallikat: uudisteagentuuride BNS ja Reuters andmebaase, ajalehtede Eesti Päevaleht ja Postimees arhiive, täistekstandmebaasi EBSCO ning parlamentide kodulehekülgedel leiduvaid materjale.

Etiopia

Märtsis asutasid Addis Abebas 53 Aafrika Liidu riigi esindajat Pan-Aafrika Parlamendi, kes seadis eesmärgiks soodustada demokraatia arengut Aafrikas.

Parlament hakkab tegutsema Aafrika Liidu seadusandliku koguna, kuid esimesel viiel aastal on tal nõuandev roll. Veebruaris allkirjastasid 38 Aafrika Liidu riigi esindajad parlamendi asutamise leppe. 265-liikmelisse parlamenti valitakse igast liikmesriigist viis kohaliku esinduskogu liiget (neist vähemalt üks peab olema naine). Põhikirja kohaselt peab parlament kogunema vähemalt kaks korda aastas. Esimeseks presidendiks valiti Tansaania diplomaat Gertrude Mongella.

International Custom Wire (EBSCO), 18.03.2004, "Pan-African parliament launched in Addis Ababa", <http://search.epnet.com/direct.asp?an=CX2004078H0819&db=nfh>.

Community Custom Wire (EBSCO), 18.03. 2004, "Profile: Gertrude Mongella, president of Pan-African parliament",

<http://search.epnet.com/direct.asp?an=CX2004078H1140&db=nfh>.

Gruusia

Gruusia parlament kinnitas uue riigilipu: viis punast risti valgel taustal. Otsuse riigilipu väljavahetamisest tegi 1999. aastal valitud parlamendikoosseis, kelle volitused pikenesid pärast 2003. aasta novembris Thbilisis aset leidnud nn rooside revolutsiooni. Riigilipu väljavahetamise vastaseid parlamendis peaaegu polnudki. Viie ristiga lipp pärineb ajaloolaste väitel Gruusia keskajast. Lipu kiitsid heaks ka riigis elavad moslemid. Uue lipu populariseerija oli Ühtne Rahvuslik Liikumine, kelle eesotsas seisab presidendivalimised võitnud Mihhail Saakašvili.

Interfax-BNS, 14. 01.2004, "Gruusia sai uue riigilipu".

Veebruaris muutis Gruusia parlament riigi põhiseadust. Seadusemuudatused tulenesid vajadusest tagada võimude lahususe printsiip. Uue seaduse jõustumisel luuakse peaministri institutsioon. Parlamendil on senisest suurem mandaat, näiteks on parlamendil õigus

valitsus laiali saata. Samas on presidendil õigus laiali saata nii valitsus kui ka parlament. Opositsiooni esindajad leiavad, et presidendile nii suurte õiguste andmine toob kaasa autoritaarse režiimi ohu.

Interfax-BNS, 7.02.2004, "Gruusia parlament muutis põhiseadust".

Gruusia parlamenti pürgiva valimisliidu Rahvuslik Liikumine / Demokraadid 188 saadikut allkirjastasid saadikupuutumatusesest loobumise deklaratsiooni.

Gruusia presidendi Mihhail Saakašvili sõnul taotletakse, et saadik hakkaks toimepandud kuritegude eest vastutama samamoodi nagu iga Gruusia tavakodanik. Mihhail Saakašvili pöördus ka teiste erakondade esindajate poole üleskutsega ühineda saadikupuutumatusesest loobumise deklaratsiooniga.

Interfax-BNS, 20. märts 2004, "Gruusia võimuerakonna saadikukandidaadid loobusid puutumatusesest".

28. märtsil toimunud Gruusia parlamendi valimised võitis ülekaalukalt president Mihhail Saakašvili erakond Ühtne Rahvuslik Liikumine / Demokraadid, napilt ületas valimiskünnise ka valimisliit Parempoolsed / Töösturid (kokku 7,5% häältest, 15 kohta parlamendis). Erakonda Ühtne Rahvuslik Liikumine / Demokraadid toetas 66,2% valijaist. 85 saadikut valiti parlamenti ühemandaadilistest ringkondadest juba eelmise aasta 2. novembril. Keskvallimiskomisjoni teatel ei arvestatud lõplikes valimistulemustes kahe Adžaaria valimisringkonna tulemusi, sest need tühistati paljudele rikkumistele viidates. Kordusvalimised jäid autonoomse piirkonna võimude vastuseisu tõttu ära.

Interfax-BNS, 31.03.2004, "Gruusia parlamenti pääseb kaks erakonda".

Interfax-BNS, 18. 04.2004, "Gruusia kuulutas välja üldvalimiste tulemused".

Hiina

Märtsis võttis Hiina Rahvakongress 10 päeva kestnud istungjärgu lõpul vastu põhiseaduse parandused, mis esmakordselt pärast kommunistide võimuletulekut 1949. aastal sätestavad eraomandi ja inimõiguste kaitse. Hiina Kommunistlik Partei on muudatused heaks kiitnud. Varem on küll vastu võetud eraomandit käsitlevad seadused, kuid ettevõtjad nõudsid eraomandi kaitset ka põhiseaduslikul tasandil.

Rahvasaadikute Kongressi kinnitatud muudatusettepanekud puudutavad Hiina riiklikke sümboleid, eriolukorra kehtestamist katastroofi ajal, inimõigusi, eraomandi puutumatus ja rekviireeritud maa hüvitamist. Muudatused kajastavad majandusreformidest tulenevaid põhjalikke ümberkorraldusi, samas pole neil Hiina kohtusaalides kohest kaalu.

Põhiseadust muudeti neljandat korda, ettepanekud kiitis heaks 2863 saadikut, vastu oli 10 rahvaesindajat.

Finance Custom Wire (EBSCO), 8.03.2004, "China examines private property amendment",

<http://search.epnet.com/direct.asp?an=CX2004068W8583&db=bwh>.

AFP-BNS, 14.03.2004, "Hiina muutis neljandat korda põhiseadust".

Hispaania

Märtsis tulid Hispaanias üldvalimistega võimule opositsioonilised sotsialistid, kelle võidu ühe põhjusena nähakse terrorirünnakuid, mille korraldaja oli vastupidi valitsuse kinnitustele terrorivõrgustik Al-Qaeda. Peaministriks valiti José Luis Rodríguez Zapatero, kes on seni olnud José Maria Aznari USA välispoliitikat toetava liini äge kritiseerija. Ametlikel andmetel juhtisid sotsialistid 42,6%-ga Rahvapartei 37,7% vastu, kui loetud oli 99,44% häälest. Tulemus annab sotsialistidele parlamendi alamkojas 164 ja Rahvaparteile 148 kohta. Sotsialistid ei saavuta siiski absoluutset enamust, milleks oleks tarvis 176 kohta, ja vajavad valitsuse moodustamisel veel mõne partei toetust. Rahvapartei jääb aga suurimaks jõuks senatis, mis võib sotsialistlikul valitsusel muuta seaduste läbisurumise keeruliseks.

Reuters-BNS, 15.03.2004, "Hispaania valimised võitis opositsioon".

Holland

Veebruaris kiitis Hollandi parlament heaks valitsuse kava saata riigist välja ligikaudu 26 000 pagulast, kelle asüülitaotlus on tagasi lükatud. Pagulased, kellest paljud on elanud Hollandis aastaid, peaksid kolme aasta jooksul riigist lahkuma. Parlament lükkas tagasi mitu ettepanekut, millega püüti parementsentristliku valitsuse kava pehmedada. Tolerantseks peetud Holland on viimastel aastatel muutunud välismaalaste suhtes tõrjumamaks. 2002. aasta mais toimunud üldvalimistel toetasid valijad immigratsioonivastast parteid Pim Fortuyni Nimekiri, kelle liider tapeti mõni päev enne valimisi.

Reuters-BNS, 17.02.2004, "Hollandi parlament toetas asüüliõigusest ilmajäetud pagulaste väljasaatmist".

Itaalia

Veebruaris võttis Itaalia parlament katoliiklike saadikute ühendatud jõududega vastu seaduse, mis sisuliselt keelab embrüote külmutamise, sperma- ja munarakudoonorluse ning surrogaatema kasutamise. Seadus keelab ka vallaliste ja homopaaride kunstliku viljastamise. Seadus võeti Saadikutekojas vastu 277 poolthäälega, vastu oli 222 saadikut. Embrüo kloonimise eest ootab 10–20 aasta pikkune vanglakaristus ja trahv kuni üks miljon eurot. Trahv arstidele, kes kasutavad võõrast spermat või munarakke, küünib 600 000 euroni. Abielupaaridele, kes kasutavad sperma- või munarakudoonorlust, pole siiski karistusi ette nähtud.

Seadust on nimetatud silmakirjalikuks, sest jõukamad inimesed saavad kunstliku viljastamise võimalust kasutada välismaa haiglates. Hääletamise ajal kandsid kaks naist Kommunistlikust

Parteist protestimärgiks valget maski. Mõned saadikud lubasid hakata koguma allkirju, et korraldada referendum seaduse tühistamiseks.

Women's Health Weekly (Reuters), 4.03.2004, "Italian law reins in assisted reproduction".

Jaapan

Jaanuaris võttis Jaapani parlamendi alamkoda vastu seaduse, mis võimaldab valitsusel kehtestada Põhja–Korea suhtes majandussanktsioone. Seadusandjate ja analüütikute sõnul on seadus mõeldud eelkõige Põhja–Koreale tuuma- ja raketiprogrammide osas surve avaldamiseks. Seniste seaduste alusel ei saa Jaapan kehtestada sanktsioone ühegi riigi vastu, välja arvatud rahvusvaheliste aktsioonide raames. Seadus jõustub siis, kui dokumendi on kinnitanud ka parlamendi ülemkoda.

Peaminister Junichiro Koizumi ütles, et seaduse vastuvõtmine ei tähenda kohe karistusmeetmete rakendamist.

Reuters–BNS, 29.01.2004, "Jaapani parlament kinnitas Põhja–Korea sanktsioonide seaduse".

Kreeka

Märtsis toimusid Kreekas parlamendivalimised, mille võitsid ülekaalukalt konservatiivid. Konservatiivse Uue Demokraatia Partei sai 300–kohalises parlamendis 165 kohta. Valitsusjuhiks saav 47–aastane Costas Karamanlis, kelle onu oli esimene huntajärgne Kreeka valitsusjuht, lubas kaasata uude valitsusse nooremaid poliitikuid. Sotsialistide juht George Papandreou arvas pärast valimisi, et tõenäoliselt on kreeklased sotsialistide pikast võimulolekust tüdinud.

Reuters–BNS, 8.03.2004, "Kreekas lõppes sotsialistide võim".

Kõrgõzstan

Jaanuaris leiti nelja Kõrgõzstani parlamendisaadiku, sealhulgas julgeolekukomisjoni ja õiguskomisjoni esimehe kabinetist pealtkuulamiseseadmed. Julgeolekukomisjoni esimees Ismail Issakov juhib opositsioonilist liikumist, kes nõuab president Askar Akajevi võimult tagandamist ja poliitilisi reforme. Kõrgõzstani peaprokuratuur algatas pealtkuulamiseseadmete asjus kriminaaljuurdluse. Peaprokuröri asetäitja Rustam Issajev lubas, et parlamendisaadikute võimaliku kriitika ennetamiseks ollakse valmis kasutama väliseksperte. Ta ei välistanud, et tegu võib olla provokatsiooniga, mis on seotud lähenevate presidendi- ja parlamendivalimistega.

Interfax–BNS, 14.01.2004, "Kirgiisia parlamendis avastati pealtkuulamiseseadmed".

Leedu

Leedu politsei amet teatas, et Leedu saadikute vähesest töönnust nõrkinud jooanud mees tegi Seimile pommiähvarduse. Seimi sekretariaati helistanud mees ütles, et televiisorist istungit jälgides luges ta kokku, et sellest võtab osa ainult 22 saadikut ning seetõttu on Seimi hoone juurde paigaldatud pomm. Telefoninumbri kaudu tehti kindlaks helistanu isik, ta võeti kinni ja kuulati üle. Pommiähvarduse tegemise eest ootab 63-aastaselt Kaunases elavat meest kriminaalsüüdistus.

Saadikute istungitelt puudumine on Leedu Seimis terav probleem. Tihti on istungitel ainult mõnikümmend inimest.

BNS, 13.02.2004, "Leedus tegi purupurjus mees Seimile pommiähvarduse".

Aprillis hääletas Leedu Seim president Rolandas Paksase ametist tagandamise poolt.

Presidendi tagandamiseks oli vaja vähemalt 85 saadiku toetust ühele kolmest hääletusele pandud süüdistuspunktist. Hääletusel osales 115 Seimi liiget parlamendi 137 saadikust. 86 saadikut toetas süüdistust Leedu kodakondsuse ebaseaduslikus andmises Paksase valimiskampaania suursponsorile Juri Borissovile ja talle riigisaladuse lekitamist. 89 Seimi liiget toetas süüdistust, mille kohaselt andis Paksas ametiisikutele korralduse mõjutada AS-i Zemaitijos Keliai juhtkonda eesmärgiga võõrandada aktsiaid presidendiga seotud isikutele.

Paksas on esimene Euroopa valitud riigipea, kes on ametist tagandatud.

BNS, 6.04.2004, "Leedu Seim tagandas president Rolandas Paksase".

Läti

Läti Seim võttis vastu valijaregistri seaduse, mille kohaselt tuleb kõigi valijate nimed kanda vastavasse eriregistrisse. Edaspidi ei saa Läti valijad hääletada ükskõik millises valimisjaoskonnas nagu seni, vaid ainult seal, kus nad on registreeritud. Võimalik on hääletada posti teel.

Tühistati määrus, mille alusel tehti hääletamas käinud inimeste passi selle kohta märge. Vajadus uue registri järele tuleneb elukohajärgse sissekirjutuse nõude tühistamisest, uut korda on vaja ka Euroopa Parlamendi valimiste korraldamiseks, kus võivad osaleda ka Euroopa Liidu kodanikud.

BNS, 22.01.2004, "Läti seim võttis vastu valijaregistri seaduse".

Jaauuaris võttis Läti Seim vastu Euroopa Parlamendi valimise seaduse, mis lubab kandideerida ka endistel NSV Liidu Riikliku Julgeoleku Komitee (KGB) liikmetel ja pärast 1991. aasta 13. jaauuari Kommunistlikku Parteisse kuulunud isikutel. Nende kandideerimise vastu hääletasid opositsioonilise Rahvaerakonna, valitsevasse koalitsiooni kuuluva Isamaale ja Vabadusele ning Roheliste ja Põllumeeste Liidu esindajad. Seaduse teise lugemise ajal toetas Seim piirangute kehtestamist endiste KGB liikmete ja kommunistide Euroopa

Parlamenti pääsemisele, ent juristid kutsusid üles piirangust loobuma, viidates võimatusele seda juriidiliselt põhjendada.

Kui Seim oleks piirangud kehtestanud, välistanuks see erakonna Võrdõiguslikkus liidri Tatjana Ždanoki, Sotsialistliku Partei juhi Alfrēds Rubiksi ning sotsiaaldemokraatide Jānis Ādamsonsi ja Juris Bojārsi kandideerimise.

BNS, 29.01.2004, "Lāti seim lubas KGB-lased ja kommunistid Europarlamenti".

Moldova

Peaprokuratuuri nõudmisel võttis Moldova parlament neljalt opositsioonipoliitikut saadikupuutumatus. Salajasel hääletusel osalesid ainult võimul olevad kommunistid, kellel on 101-kohalises parlamendis 71 mandaati. Peaprokuratuur süüdistab kolme Kristlik-Demokraatliku Rahvapartei ja ühte tsentristliku erakonna Meie Moldova esindajat teise riigi sümbolite rüvetamises. Opositsiooni korraldatud protestiaktsiooni käigus põletasid meelevaldajad avalikult Venemaa lipu ja president Vladimir Putini näopildi. Saadikupuutumatus minetanud Vlad Cubriacu rõhutas, et parlamendi otsusele eelnes Vene suursaadiku Juri Zubakovi ametlik pöördumine. Cubriacu sõnul näitab see, kui suur on Moskva mõju Moldova võimudele.

Interfax-BNS, 28.02.2004, "Neli Moldova opositsionääri kaotasid saadikupuutumatus".

Poola

Märtsis sõlmisid Poola valitsevad sotsiaaldemokraadid koalitsioonileppe väikse rühma sõltumatute parlamendisaadikutega ja parandasid oma väljavaateid kokkuhoiuprogrammi parlamendis läbi suruda.

Demokraatliku Vasakalliansi parlamendifraktsiooni esimehe Krzysztof Janiku sõnul otsustasid Demokraatlik Vasakallianss ja Föderaalne Parlamendiklubi pärast mõningat kõhklemist moodustada valitsus- ja parlamendikoalitsiooni.

Valitsuspartei saab sellega parlamendi alamkojas oma 207 toetajale juurde 15 häält. Kokku 222 häält ei küüni 460-liikmelises parlamendis siiski enamuse, kuid valitsus võib arvestada ka kümnekonna sõltumatu saadiku toetusega.

Reuters-BNS, 4.03.2004, "Poola vasakpoolsed moodustasid väikse liitlasega koalitsiooni".

Prantsusmaa

Prantsusmaa parlamendi alamkoda toetas seaduseelnõu, mis sätestab, et inimkudede reproduktiivne kloonimine on kuritegu inimkonna vastu ja selle eest võib määrata kolmekümne aasta pikkuse vanglakaristuse ning 7,5 miljoni euro suuruse rahatrahvi. Seaduseelnõu seab tõkked ka meditsiinilise teadustöö eesmärgil tehtavale kloonimisele. Seadus jõustub pärast seda, kui ülemkoda on selle heaks kiitnud.

Prantsusmaa on üks suuremaid kloonimise vastaseid, president Jacques Chirac on öelnud, et toetab rahvusvahelist kloonimist keelustavat lepet. Ameerika Ühendriikide presidendi George W. Bushi administratsioon soovib lepet laiendada ka tüvirakkude uurimisele.

Reuters, 11.12.2003, "French parliament backs human cloning ban".

Veebruaris osalesid sajad Pariisi kohtunikud protestimarsis, et väljendada oma rahulolematust parlamendis vastuvõetud seadusega, mis nende sõnul laiendab politsei õigusi kohtunike pädevuse ja inimõiguste arvel. Näiteks võimaldab uus seadus politseil kuritegelikku organisatsiooni sulanduda, uurimisaluste telefonikõnesid ilma kohtu loata pealt kuulata ning kahtluseluseid kuni neli päeva ilma süüdistust esitamata kinni hoida. Seaduse eesmärk on tõhusam võitlus maffiagrupeeriingute ja terroristidega, mida lubas enne valimisi president Jacques Chirac. Seadus võeti vastu 340 häälega, vastu oli 173 saadikut.

Reuters, 11.02.2004, "French lawyers strike in protest at new crime law".

Rumeenia

Euroopa Liidu ametnikud hoiatasid, et kui Rumeenia ei reformi kohtusüsteemi ning olukord korrupsiooni ja ajakirjandusvabaduse alal ei parane, ei saa Rumeenia 2007. aastal Euroopa Liidu liikmeks. Rumeenia on lubanud astuda samme, et neid nõudmisi täita, näiteks võivad riigi elanikud ametiseisundi kuritarvitamise juhtumitest teatada korrupsiooniliini numbril. Samas menetletakse Rumeenia parlamendis seaduseelnõu, mis näeb ette kuni kolme aasta pikkuse vanglakaristuse ajakirjanikele, kes pildistavad poliitikute elamuid või kirjutavad riigiasutustes toimunud ilma selleks ametlikku luba saamata.

Reuters, 26.02.2004, "Romania sets up corruption hotline to aid EU bid".

Saksamaa

Detsembris toetas Saksamaa parlament kantsler Gerhard Schröderi majandusreformi. Reform hõlmab muu hulgas tulumaksukärpeid ja uuendusi tööturul. Algul 2005. aastaks mõeldud maksukärped jõustuvad aasta varem. Tulumaksu ülemäär langeb 48,5 protsendilt 45 protsendile, alammäär 19,9 protsendilt 16 protsendile. Kokku vähendatakse makse 15 miljardi euro väärtuses. Tööturu-uuenduste käigus saavad vähemalt 10 töötajaga firmad senisest suuremad õigused töötajate vallandamiseks. Töötud peavad neile pakutud töökohtadega rahulduma, isegi kui palk on keskmisest madalam, vastasel juhul kaotavad nad 30 protsenti töötü abirahast.

AFP-Reuters-BNS, 19.12.2003, "Parlament toetas Schröderi majandusreforme";

Finance Custom Wire (EBSCO), 20.12.2003, "Germany cuts its welfare state policies", <http://search.epnet.com/direct.asp?an=CX2003354W9191&db=bwh>.

Serbia

Detsembris toimunud erakorralistel parlamendivalimistel võitis ülekaalukalt Serbia Radikaalne Partei, kelle ametlik juht Vojislav Seselj on sõjakuritegudes süüdistatuna Haagi Rahvusvahelise Kohtu all. Rahvuslaste ja nende *de facto* juhi, endise kalmistudirektori Tomislav Nikolići edu tähendas esimest tuntuvat tagasilööki demokraatiameelsete jõudude koalitsioonile, mis on valitsenud Serbiat Slobodan Miloševići kukutamisest saadik. Ent läänemeelsed demokraadid pole saanud lüüa mitte üksnes Serbias, ka Horvaatias ja Bosnias tulid võimule natsionalistlikud parteid. Analüütikute hinnangul on see sotsiaal- ja majandusreformides pettunud valijaskonna loomulik reaktsioon. Kuid äärmusrahvuslastest poliitikute retoorika on pärast võimuletulekut muutunud, üsna täpselt järgitakse lääne nõudeid reformide läbiviimiseks.

Eesti Päevaleht, 30.12.2003, "Serbia Radikaalne Partei võitis ülekaalukalt parlamendivalimised", <http://www.epl.ee/artikkel.php?ID=253720>.

Soome

Soome parlament võttis vastu seaduse, mis kohustab arste teavitama politseid patsientidest, kelle tervislik seisund võib takistada autojuhtimist ning muuta nad endale ja teistele ohtlikuks. Arstid peavad politseile vastava avalduse tegema patsiendi võimalikust vastuseisust hoolimata. Soome Arstide Liit peab seadust vastuoluliseks ega toeta seda. Praegu kehtib Soomes juhiluba kuni selle omaniku 70. sünnipäevani, pärast seda peab autojuht iga viie aasta tagant läbima meditsiinilise kontrolli. Septembris jõustuv seadusemuudatus järgib mujal Euroopas kehtivaid seadusi.

Agence France Presse (Reuters), 5.12.2003, "Finnish law obliges doctors to inform police of sickly drivers".

Suurbritannia

Suurbritannia parlamendi põhiseaduskomisjon palus valitsuselt lisaagea, et läbi töötada õigussüsteemi reformiga kaasnevaid muudatusi. Kavas on luua Ameerika Ühendriikide eeskuju järgiv ülemkohus ning kaotada lordkantsleri ametikoht, mis muudaks 1400 aasta vanust traditsiooni. Uus ülemkohus oleks kõrgeim kohus Inglismaal ja Walesis ning asendaks Lordide Koja õiguslordide instantsi. Õigussüsteemi reformimine on vajalik võimude lahususe printsiibi tagamiseks, nii eraldatakse seadusandlik võim kõrgeimast kohtuvõimust.

Reuters, 10.02.2004, "UK judicial reform plans too rushed".

Briti Konservatiivse Partei juht Michael Howard pidi üldsuse ees vabandama konservatiivist parlamendiliikme Ann Wintertoni sobimatu käitumise pärast. Ann Winterton jutustas Londonis toimunud lõunasöögil, kus osalesid viisteist Suurbritannia seadusandjat ja Taani tööstustegelased, kohatu rassistliku nalja. Nali seostus kahekümne peamiselt Hiina päritolu võõrtöölise hukkamisega, kes uppusid Morecambe'i lahes südakarpe korjates. Ann Winterton lubas partei juhtkonna hukkamõistust hoolimata tööd parlamendi alamkojas jätkata.

Reuters, 26.02.2004, "UK legislator punished for Chinese migrant joke".

Suurbritannia parlamendi alamkoja liider Peter Hain nõudis, et korraldataks juurdlus seoses kahe rahuaktivisti ronimisega parlamendihoone kellatorni Big Ben. Ta ütles, et vahejuhtum tõstatas küsimuse parlamendihoone kaitstusest ajal, mil Suurbritannia on võimaliku terroriohu tõttu häireseisundis.

Kaks Greenpeace'i aktivisti ronisid alpinistivarustust kasutades mööda Big Beni välisseina üles ning rullisid lahti loosungi "Tõe aeg", märkides oma aktsiooniga aasta möödumist Iraagi sõja algusest. Tugeva tuule tõttu laskusid nad peatselt alla ning politsei vahistas nad. Aktivistid lasti hiljem kautsjoni vastu vabaks.

AFP-BNS, 21.03.2004, "Briti valitsuse liige nõudis Big Benil toimunu uurimist".

Šotimaa

Šoti parlamendis on arutusel seaduseelnõu, mis võimaldab avalikus kohas lapse lutipudelidest või rinnaga söötmise takistamise eest määrata trahvi nendele asutustele ja firmadele, kes lapse toitmist piiravad. Seadus ei laiene juhtudele, kui tegemist on kohaga, kus laste viibimine on keelatud. Eelnõu laiem eesmärk on propageerida rinnaga söötmist.

www.scottish.parliament.uk.

Šveits

Detsembris valis Šveitsi parlament valitsusse Šveitsi Rahvapartei parempopulistist juhi Christoph Blocheri. Blocher ähvardas ministrikohata jäämisel opositsiooni minna, mis oleks muutnud aastakümneid püsinud poliitiliste jõudude tasakaalu. Christoph Blocher sai 121 häält Kristlikku Rahvaparteisse kuuluva justiitsministri Ruth Metzleri 116 hääle vastu.

Euroopa integratsiooni vastase Christoph Blocheri ministriks valimine tähendab, et tõenäoliselt ei astu Šveits järgmise kümnendi jooksul Euroopa Liitu. Šveitsi parlamendis on juba menetluses range välismaalaste seadus ning ilmselt püsib Šveits veel mõnda aega neutraalse tsoonina keset Euroopat.

The Guardian (Reuters), 11.12.2003, "Switzerland swings right as nationalist joins cabinet".

Ukraina

Rahandusministri kandidaadiks peetav Ukraina parlamendiliige on Saksamaal suurriisumises süüdistatuna kohtu all. Kohtumõistmine 45-aastase Viktor Šerdinski üle algas juba 2001. aastal. Süüdistuse kohaselt riisus Šerdinski koos oma Venemaalt pärit kaasosalise Igor Didenkoga 60 miljonit marka 400 miljonist, mis Helmut Kohli valitsus 1995. aastal eraldas hüvitiste maksmiseks Teise maailmasõja ajal Saksamaale orjatööle viidud ukrainlastele. Raha kanti üle tollal Šerdinskile kuulunud Gradobanki kaudu. Saksa politsei vahistas Šerdinski 2000. aastal, kui ta üritas *Deutsche Bank*'i Hannoveri filiaalis võtta enda arvelt välja 50 000 dollarit.

Interfax–BNS, 10.11.2003, "Ukraina parlamendiliige Saksamaal kohtu all".

Veebruaris hääletas Ukraina parlament opositsiooni survele presidendi otsevalimise säilitamise poolt. Praeguse valimissüsteemi säilitamist toetas 450-st saadikust 305. Detsembris surus president Leonid Kutšma parlamendis esimesel lugemisel läbi eelnõu, mille kohaselt oleks 2006. aastast alates hakanud presidenti valima parlament, kus enamik liikmeid on tema liitlased. Põhiseaduse muudatuste hääletamise ajal kasvas parlamendiistung üle rusikavõitluseks, mille käigus Kutšma vastased karjusid: "Põhiseadus, põhiseadus!" ning pildusid spiikrit paberite ja lilledega.

Ebaõnnestus ka järgmine katse riigi põhiseadust muuta: aprillis lükkas Ukraina parlament president Leonid Kutšma põhiseadusemuudatused tagasi. Opositsiooni sõnul soovis riigipea nende muudatustega säilitada oma mõju ka pärast teise ametiaja lõppu tänavu oktoobris. 1996. aastal vastu võetud konstitutsiooni muutmise poolt hääletas 294 saadikut, muudatuste vastuvõtmiseks oleks 450-kohalises parlamendis vaja läinud 300 toetushäält. Muudatused oleksid piiranud presidendi volitusi, suurendanud valitsuse rolli ning tõstnud parlamendi vastutust valitsuse tegevuse eest.

Euroopa Nõukogu taunib katseid valimiste eel põhiseadust muuta ja on ähvardanud Ukraina organisatsioonist välja heita, kui ta ei loo tingimusi vabadeks ja õiglasteks presidendivalimisteks.

Reuters–BNS, 4.02.2004, "Ukraina parlament jättis jõusse presidendi otsevalimise";

Reuters–Interfax–AFP–BNS, 8.04.2004, "Ukraina parlament jättis põhiseaduse muutmata".

Venemaa

Riigiduumi kodukorralduskomitee korraldas rahvaasemikele seminari, et selgitada vajadust tööle tules relv koju jätta. Komitee juhi Oleg Kovaljovi sõnul on istungisaalis aeg-ajalt toimunud ägedaid vaidlusi, nii et parem on karta kui kahetseda. Siiani pole duumas erimeelsuste lahendamisel kaklustest kaugemale mindud.

Interfax–BNS, 9.02.2004, "Duumasaadikutele soovitatakse tööle tules relv koju jätta".

Veebruaris lükkas Riigiduumi tagasi seaduseelnõu presidendi volituste pikendamisest neljalt aastalt seitsmele. Ivanovo oblastiduumi algatus põhiseaduse muutmiseks toetas 51 saadikut, otsuse vastuvõtmiseks oluks vaja 300 poolthäält. Vastu hääletas 317 saadikut. Duumi neljast fraktsioonist toetasid eelnõu kaks: Venemaa Liberaaldemokraatlik Partei ning valimisliit Kodumaa (Rodina). President Vladimir Putin on presidendi ametiaja pikendamise ideed kritiseerinud.

Vajadust pikema ametiaja järele põhjendati paremate võimalustega valimislubadusi ellu viia. Mõnede analüütikute arvates oli tegu Kremli katsega, mis pidi näitama, kuidas ettepanekusse suhtutakse.

Interfax–AFP–BNS, 18.02.2004, "Vene riigiduuma jättis presidendi ametiaja muutmata".